

Euthanasie

Informatie voor patiënten over euthanasie binnen Gelre Ziekenhuizen

Wat is euthanasie?

Euthanasie is 'handelen van een arts dat het leven van een patiënt op diens uitdrukkelijke verzoek beëindigt'. Belangrijk daarbij is dat er sprake is van een vrijwillig en weloverwogen verzoek, en uitzichtloos en ondraaglijk lijden van de patiënt. Wat ondraaglijk lijden is, is heel persoonlijk en voor iedereen anders. Het kan bestaan uit lichamelijke klachten als pijn, benauwdheid, jeuk of misselijkheid. Ook kan psychisch lijden optreden, zoals angst, somberheid en verwarring. Uw arts en andere zorgverleners zullen er alles aan doen om uw klachten zo veel mogelijk te verminderen. De zorg in de laatste fase van het leven noemen we palliatieve zorg. Uw arts kan u doorverwijzen naar het Team Ondersteunende en Palliatieve zorg in Gelre ziekenhuizen voor begeleiding en advies.

Visie Gelre ziekenhuizen

In deze folder kunt u lezen hoe de zorgverleners van Gelre ziekenhuizen met het verzoek om euthanasie omgaan. Gelre ziekenhuizen verleent zorg aan patiënten vanuit de vraag van de patiënt en met respect voor de patiënt. Die zorg is erop gericht om uw gezondheidsproblemen zoveel mogelijk te herstellen, of als dat niet meer mogelijk is, uw lijden te verlichten. Dit betekent ook het eerbiedig en respectvol omgaan met het sterven en de dood. Ook wanneer dat een weloverwogen verzoek tot de dood betreft, euthanasie. Uw arts zal zeer zorgvuldig met een dergelijk verzoek omgaan. Soms is het verzoek om euthanasie geen concrete doodswens, maar een uiting van angst voor (toekomstige) klachten, afhankelijkheid of verwardheid. Als er een doodswens bestaat en het lijden niet op een andere wijze lijkt te kunnen worden verminderd, zal de arts met u in gesprek gaan.

Bespreken van euthanasie

Het is erg belangrijk om met uw (huis)arts in gesprek te gaan over uw euthanasieverzoek. Voor uw arts moet het heel duidelijk worden waarom u om euthanasie vraagt. Belangrijke vragen tijdens deze gesprekken zijn:

- Hoe kijkt u aan tegen het einde van uw leven?
- Welke lichamelijke en psychische klachten heeft u momenteel?
- Wat kunt u nog, wat maakt het leven de moeite waard?
- Wanneer is voor u het lijden ondraaglijk?
- Speelt dat lijden nu of is er angst voor toekomstig lijden?
- Zijn er nog mogelijkheden om het lijden te verlichten?

Het is wenselijk dat u uw euthanasieverzoek op papier zet, dit wordt een euthanasie- of wilsverklaring genoemd. Dit is overigens geen verplichting. Op internet zijn hier standaard formulieren voor te vinden.

Ook als u een wilsverklaring heeft, is het belangrijk uw euthanasieverzoek met uw arts te bespreken. Zodat u weet wat u van uw arts kunt verwachten en de arts goed op de hoogte is van uw wensen. Bij voorkeur heeft u deze gesprekken met uw huisarts, maar als u opgenomen ligt in het ziekenhuis, zal uw behandelend arts met u over uw euthanasieverzoek spreken.

Het hebben van een wilsverklaring geeft niet automatisch recht op euthanasie. Uw arts moet eerst zorgvuldig beoordelen of uw verzoek voldoet aan de wettelijke eisen en ook of hij uw verzoek kan en wil uitvoeren. Uw arts moet tijdens een gesprek met u beoordelen of het euthanasieverzoek vrijwillig gedaan wordt, of het lijden ondraaglijk is en of er geen acceptabele oplossingen meer zijn om het lijden te verlichten. Als uw arts oordeelt dat aan de wettelijke eisen voldaan is, moet vervolgens een onafhankelijke arts uw verzoek beoordelen (SCEN arts). SCEN staat voor Steun en Consultatie bij Euthanasie in Nederland. SCEN-artsen zijn speciaal opgeleid tot consulent voor collega's die met een verzoek om euthanasie of hulp bij zelfdoding te maken krijgen. Uw eigen arts bespreekt met u het advies van de SCEN-arts.

Uw arts is nooit verplicht om euthanasie uit te voeren. Hij zal dan aan u uitleggen waarom hij dit niet wil doen. Het kan zijn dat uw verzoek niet voldoet aan de wettelijke eisen, bijvoorbeeld omdat uw arts nog behandelmogelijkheden ziet om uw lijden te verlichten, zoals pijnbestrijding, geestelijke ondersteuning of palliatieve sedatie. Ook kan uw arts persoonlijke redenen hebben om geen euthanasie te willen doen. In geval van persoonlijke redenen kan uw arts u doorverwijzen naar een andere arts die wel open staat voor euthanasie.

Van alle gesprekken en afspraken die tussen u en uw arts gemaakt worden, wordt een verslag in het medisch en verpleegkundig dossier gemaakt. Later kan dan teruggekomen worden op wat eerder besproken is.

Wilsonbekwaamheid

Komt u in een situatie terecht dat u (tijdelijk) niet meer voor uzelf kunt beslissen, bijvoorbeeld door coma, dementie of delier? Dan kan een contactpersoon of gemachtigde niet namens u beslissen als het gaat om euthanasie. Volgens de wet is er bij wilsonbekwaamheid alleen in zeer uitzonderlijke gevallen euthanasie mogelijk. In die gevallen is een schriftelijke wilsverklaring wel verplicht.

De rol van de hoofdbehandelaar en andere hulpverleners

De beslissing tot en de uitvoering van euthanasie is voorbehouden aan artsen. Dit betekent niet dat andere zorgverleners geen rol kunnen spelen als u uw verzoek tot euthanasie ter sprake brengt. In goed overleg tussen u en uw arts kunnen andere zorgverleners betrokken worden, bijvoorbeeld het Team Ondersteunende en Palliatieve zorg of een geestelijk verzorger.

Een geestelijk verzorger kan ook ondersteuning bieden aan uw naasten.

Vanuit de dagelijkse betrokkenheid bij de patiënt vervult de verpleegkundige een ondersteunende en coördinerende rol. De verpleegkundige onderhoudt de contacten met de familie en eventueel andere zorgverleners. Natuurlijk in goed overleg met u en met uw instemming.

Als het zo ver is

Samen met uw arts, de verpleegkundige en uw naasten bespreekt u wanneer en waar de euthanasie plaatsvindt en wie u er graag bij wilt hebben. Euthanasie kan via een infuus of een drankje. In het ziekenhuis worden meestal de medicijnen via het infuus gegeven. U krijgt dan eerst een middel waardoor u in een diep coma komt. Daarna volgt een sterk spierverslappend middel, waardoor het hart en de ademhaling stopt. U overlijdt dan direct.

Hoe gaat het na de euthanasie?

Voordat de laatste verzorging van de overledene plaats kan vinden, moet het lichaam eerst gecontroleerd worden door een GGD arts. Dit vindt zo snel mogelijk na het overlijden plaats. Uw arts vult daarnaast een verslag in voor de Regionale Toetsingscommissie Euthanasie. De lijkschouwer stuurt dit verslag en dat van de SCEN-arts op naar de Toetsingscommissie. Zij toetsen achteraf of uw arts voldaan heeft aan de zorgvuldigheidseisen zoals die in de wet staan genoemd. De arts krijgt hiervan na ongeveer 6 weken bericht.

Meer informatie?

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? Bespreek deze dan met uw arts of verpleegkundige. In het ziekenhuis zijn ook de folders 'Niet meer beter worden en palliatieve zorg' en 'Palliatieve sedatie' beschikbaar. U kunt deze vragen aan de verpleegkundige. Meer informatie over euthanasie, palliatieve zorg en een formulier voor een wilsverklaring kunt u op de websites vinden die op de volgende pagina staan.

Deze folder is gemaakt met informatie uit het e-boek 'Praat op tijd over uw levenseinde' en van thuisarts.nl'.

Websites

Op internet is er veel informatie beschikbaar over palliatieve zorg, de laatste levensfase en euthanasie. Hieronder staan een aantal websites genoemd met informatie over zorg en hulp en/of ervaringsverhalen van patiënten en naasten.

- Overpalliatievezorg, met informatie over zorg en hulp in de palliatieve fase.
<https://overpalliatievezorg.nl>
- Netwerk palliatieve zorg, regio Oost Veluwe. Informatie over zorg en hulp in de palliatieve fase en ervaringsverhalen. Ook informatie over het centrum voor levensvragen, voor ondersteuning door geestelijk verzorger.
<https://netwerkpalliatievezorg.nl/oostveluwe>
- Netwerk palliatieve zorg, regio Achterhoek en Zutphen. Informatie over zorg en hulp in de palliatieve fase en ervaringsverhalen.
<https://netwerkpalliatievezorg.nl/achterhoek>
- Willem, in gesprek over levensvragen in Twente en de Achterhoek. Ondersteuning van geestelijk verzorgers.
<https://willemlevensvragen.nl/>
- Ikwilmetjepraten. Tips voor een gesprek over uw wensen in de laatste fase van uw leven. Ook vindt u er films met persoonlijke verhalen.
<https://www.ikwilmetjepraten.nu/>
- Patiëntenfederatie Nederland, het e-book 'Praat op tijd over uw levenseinde'.
<https://www.patiëntenfederatie.nl/extra/levenseinde>
- Pharos, In gesprek over leven en dood: films over gesprekken over de laatste levensfase met Antilliaanse, Chinese, Turkse en Marrokaanse migranten.
<https://ingesprek.pharos.nl/>
- Thuisarts, Ik denk aan euthanasie: informatie over euthanasie en het levenseinde.
<https://www.thuisarts.nl/levenseinde/ik-denk-aan-euthanasie>
- De Nederlandse Vereniging voor een Vrijwillig Levenseinde, voor informatie en schriftelijke wilsverklaringen
www.nvve.nl
- Expertisecentrum Euthanasie, voor mensen met een euthanasieverzoek die niet bij hun eigen arts terecht kunnen.
<https://expertisecentrum euthanasie.nl/>